A régi Új Írásból emeltük ide jeles szerzőnknek ezt a novelláját 1968-ból. Ekkor már enyhült a lapnak (a kulturális politikának) az a szándéka, hogy alig-alig közölte a határainkon túli irodalmunk alkotásait. S látszott, hogy a modernebb, szokatlan hang is helyet kaphatott.

Vári Attila

Példabeszédek

2. A zongora árverése

– Uraim és hölgyeim, itt látható a zongora, de micsoda zongora, – mondta a kikiáltó. – Eleinte ugatott és megharapta a művészt, ha vétett, mert öreg volt és eléggé ismerte a zeneirodalmat, de vénült, s a fogai meglazultak, és őszintébb perceiben bevallotta, hogy már nem is kívánja a húst, csak azt; hogy pontosan verjék, s ha nem, sebaj, úgyis kitálalta önmagát a vétőnek, s nem engedte ki magából a hibás hangot, s ezért szerették is a fiatal művészek, s ő is megbecsülte ezt a szeretetet. Már a legkisebb érintéstől is lázba jött, remegett.

– Szerette a nyárestéli szellőt, ezeket a lágy futamokat, mert érzelgős lett öreg korára. Csodálta a könnyűlovasok reppenő ritmusát, az őszi eső kimértségét. Tudta magáról, hogy ő egy világ, hogy hegyei, völgyei vannak, s a művész: ő az uralkodó.

– De egyszer! – mondta a kikiáltó – vérig sértette valaki, s a hangversenyen vétett az illető, s hagyta a zongora. Aztán egy háromnegyedes szünetben háromszor hangzott fel az elvétett cisz.

Csend volt, mert elhangzott az ár, s még ötvenért sem kellett senkinek.

Egy fiatalember vette meg. Félszeg volt nagyon, s mesélték róla, hogy félt a nőktől is, pedig minden idege őket vágyta.

– Húzódj beljebb – mondta egy telt asszonyos hang, s a fiú ijedten engedelmeskedett. Bebújt takarója alá a nő, és becézte, sovány vállait simogatta, s úgy adta magát, mintha minden magától tudna a fiú. Ölelkezésükből csilingelések, zengő nevetések és furcsa ritmusok születtek.

– De kivagy te? – kérdezte a fiú, és felgyújtotta a villanyt.

– A zongora – mondta a nő, s a fiú csodálkozva ismerte fel az ébenfa hajban, az elefántcsont fogakban a zongora vonásait, melyen csak fiatal művészek tudtak játszani, a hangszert, aki megbocsát annak a téves hangokért, akiről biztosan tudja, hogy szereti őt.

Megjelent: Új Írás, 1968/4. szám